

آیه مودت و وجوب پیروی از اهل بیت (ع)

گرفته شده از کتاب تشیع چیست؟ و شیعه کیست؟

تالیف فقیه اهل بیت آیت الله سید محسن حجت مد ظله العالی

شیعه شناسی

«یکی از عوامل مهم، بلکه اساسی برای حفظ و بقای دین مقدس اسلام، پیروی از اهل بیت پیامبر (ص) است به این معنا که اگر بعد از آن حضرت، اهل بیت او مقتدا و پیشوای مردم باشند، اسلام دست نخورده و بدون تحریف باقی خواهد ماند.»

متابع و پیروی از من متابعت و پیروی از خداوند است. حافظ سلیمان قندوزی حنفی از «مناقب خوارزمی» از امام باقر (ع) نقل می کند که آن حضرت در تفسیر آیه مبارکه (قُلْ مَا سَأَلْتُكُمْ مِنْ أَجْرِ فَهَيْوُ لَكُمْ) فرمود: ((الاجر الذی هو المودّة فی القربی التی لم اسئلکم غیرها فهو لکم تهتدون بها وتسعدون بها وتتجون من عذاب الله یوم القیامة؛ (۲) اجری که عبارت از دوستی ذوالقربی است و غیر آن از شما خواسته نشده، به نفع خود شماست؛ زیرا شما به سبب این دوستی هدایت شده و به سعادت می رسید و از عذاب خدا در جهان پس از مرگ رهایی می یابید)).

۳ - مودت و دوستی اهل بیت (ع)، مزد رسالت پیامبر (ص) و رمز بقای اسلام

اگر دوستی مورد درخواست، فقط دوستی عادی و از روی احساسات و عواطف باشد، نیازی نبود تا خداوند متعال آن را اجر و مزد رسالت قرار بدهد؛ زیرا بر انسان مسلمان واجب و لازم است که نه تنها اهل بیت بلکه همه مؤمنین را دوست داشته باشد. خدای متعال می فرماید: (إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ... (۳)؛ ((مؤمنان برادر یکدیگرند))، و معلوم است که برادری بدون دوستی معنا ندارد. باز می فرماید: (وَ الْمُؤْمِنُونَ وَ الْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٌ... (۴)؛ ((مردمان و زنان با ایمان، ولی و یار و یاور یکدیگرند)). روایاتی هم از طریق منابع وحی در این زمینه وارد شده است که مستفاد از آنها وجوب دوستی مؤمنان و حرمت دشمنی با آنان است. برای توضیح بیشتر می توان گفت که خدای متعال پیامبر اکرم (ص) را به عنوان آخرین پیامبر فرستاد و دین اسلام را به عنوان کامل ترین و آخرین قرار داد و راضی شد که این دین برای همیشه بماند؛ (...الیوم اکملت لکم دینکم و اتممت علیکم نعمتی و رضیت لکم الإسلام دیناً... (۵)؛ ((امروز دین شما را کامل کردم و نعمت خود را بر شما تمام نمودم و اسلام را به عنوان آیین (جاودان) شما پذیرفتم)). شخص رسول اکرم (ص) نیز برای پیاده کردن این دین و ارشاد و هدایت مردم، زحمات زیادی را

متحمل شد، به نحوی که خود آن حضرت فرمود: ((ما اودی نبی مثل ما اودیت)) (۶)؛ ((هیچ پیامبری مثل من مورد آزار و اذیت قرار نگرفته است)). همه این موارد برای ابقای دین و احیای تفکر الهی بوده است. پس این دین باید باقی بماند و بدون سبب نمی شود؛ چون سنت الهی بر این قرار گرفته که کارها از روی سبب صورت پذیرد. یکی از عوامل مهم، بلکه اساسی برای حفظ و بقای دین مقدس اسلام، پیروی از اهل بیت پیامبر (ص) است به این معنا که اگر بعد از آن حضرت، اهل بیت او مقتدا و پیشوای مردم باشند، اسلام دست نخورده و بدون تحریف باقی خواهد ماند. ولی اگر آنان پیشوا و راهنمای مردم نباشند، اسلام جز وسیله ای برای رسیدن به اهداف یک عده زورگو و افراد فرصت طلب، چیز دیگری نخواهد بود. وقتی بنا بر این است که اسلام حقیقی حفظ شود و سنت محمدی (ص) همانطوری که بوده به مردم ابلاغ گردد، خدای متعال دوستی اهل بیت را واجب می کند تا به سبب این دوستی و محبت، پیروی و تبعیت پیدا شود و به سبب آن پیروی که از پیشوایان حقیقی اسلام صورت می گیرد، دین باقی بماند.

منابع:

۱. آل عمران / ۳۱.
۲. ینابیع الموده، ص ۱۰۶.
۳. حجرات / ۱۰.
۴. توبه / ۷۱.
۵. مائده / ۳.
۶. ریاض السالکین، ج ۱، ص ۴۶۹. الجامع الصغیر، ج ۲، ص ۱۴۴.

درنگی در نماز جمعه! سید کاظم حجت

فقهی

که نماز جمعه در زمان حضور امام معصوم واجب است. اما اصل نزاعی که وجود دارد در زمان غیبت امام معصوم می باشد؛ که آیا واجب است یا واجب نیست؟ بسیاری از فقها کتب و رساله های مختصر و مفصل در مورد نماز جمعه به رشته تحریر در آورده اند، از آن جمله مرحوم آیت الله العظمی شیخ مرتضی حائری (۲) می باشد؛ رساله ی دارد به نام «صلاة الجمعة» و در آن هفت قول از فقهای شیعه در مورد نماز جمعه در عصر غیبت را نقل نموده است.

اقوال هفتگانه:

۱. نماز جمعه در عصر غیبت مشروعیت ندارد. از مراجع فعلی کسی قایل به این قول نمی باشد. ادامه ص ۲

اقامه نشود نمیتواند جایگزین نماز ظهر گردد. این مقاله در صدد آن است تا مسائل مهم در مورد نماز جمعه را بیان نماید. **مشروعیت نماز جمعه:**

وجوب نماز جمعه مورد اجماع مسلمین می باشد و فی الجمله فقهای شیعه و سنی آن را از ضروریات دین میدانند. دیدگاه اهل سنت در مورد نماز جمعه: غالب اهل سنت قائل به وجوب عینی نماز جمعه هستند بعضی از آنها قائل به وجوب کفائی و بعضی دیگر قائل به استحباب آن هستند. (۱)

دیدگاه شیعیان در مورد نماز جمعه:

فقهای شیعه فی الجمله متفق الرای هستند

نماز جمعه عبادتی مانند نمازهای دیگر است، که به علاوه شرایطی که در نماز جماعت معمولی است، دارای شرایط خاصی نیز می باشد. در فضیلت این نماز همان قدر کافیهست که خداوند متعال اسم آن را در قرآن متذکر شده است، و مردم را به طور صریح به انجام آن دعوت نموده است. اما متأسفانه این نماز با فضیلت در کشور ما افغانستان شرایط اش درست رعایت نمی شود؛ به همین لحاظ فقیه اهل بیت حضرت آیت الله سید محسن حجت (دام ظلّه) چندین بار به عموم مومنین تذکر دادند که احتیاطاً نماز ظهر را بخوانند، چون وقتی نماز جمعه درست

سخن ماه

نحن اهل البيت لا يقاس بنا احد (حدیث)
احدی از مردم قابل قیاس و تشبیه به ائمه اطهار (ع) نمی باشند؛ هر چه قدر هم که شخصی برای ما خدمت کرده باشد و عزیز باشد ما حق نداریم او را با ائمه (ع) قیاس کنیم و القاب و عنواین مخصوص ائمه (ع) را در مورد او بکار گیریم. حضرت آیت الله العظمی حجت خدمتی برای شیعه نمود که تا به امروز در افغانستان چنین خدمتی نشده است، بلکه قبل از ایشان هم دیده نشده! اما باز هم نمی توان ایشان را با ائمه اطهار (ع) مقایسه کرد، زیرا آن بزرگان دین معصوم از خطا و اشتباه هستند و اولیاء الهی بر مردم میباشند.

مبارزه با فرهنگ غرب

غرب همیشه در صدد از بین بردن فرهنگ ناب اسلام بوده است، به همین لحاظ مبینیم بعضی روزها را به عنوان روز جهانی مثلاً زن و... درست میکنند تا مردم آن روز را تجلیل کنند. در حالی که تقویم ما دارای بهترین روزها می باشد و ما باید مطابق تقویم خود عمل کنیم و نگذاریم فرهنگ غرب جانشین آن گردد. روز زن در تقویم ما روز ولادت حضرت زهرا (س) است، روزی که زنان میتوانند به زن بودن خود افتخار کنند.

مدیر مسئول

استفتائات

س: در اطاقم وقتی نماز می خوانم و سمتی که قبله هست دستشویی قرار گرفته، آیا اشکالی ندارد؟
ج: اشکال ندارد.

دفتر حضرت آیت الله سید محسن حجت (دام ظلّه)
www.hojjat.org
facebook.com/ayatollahhojjat

مناسبات ماه

- ۱۳ جمادی الثانی: وفات حضرت ام البنین (س).
- ۱۹ جمادی الثانی: ازدواج حضرت عبدالله (ع) و آمنه (س).
- ۲۰ جمادی الثانی: ولادت حضرت زهرا (س)
- ۲۱ جمادی الثانی: وفات حضرت ام گلثوم (س).

معرفی کتاب

پاسخ به شبهه آیا تجلیل از نوروز حرام و بدعت است؟ و ده شبهه دیگر

نویسنده: فقیه اهل بیت حضرت آیت الله سید محسن حجت

این کتاب که بخش اولش در مورد جواز تجلیل از نوروز می باشد و بخش دومش در مورد ده شبهه ای است که یکی از اساتید مکاتب کابل داده بودند و حضرت آیت الله حجت پاسخ دادند، در کتاب فروشی های پل سوخته قابل تهیه است.

تذکر

به علت داشتن آیات و روایات در این ماهنامه لطفاً آنرا زیر با نیندازید.

درنگی در نماز جمعه! سید کاظم حجت

«متأسفانه در افغانستان شرایط امامت نیز به طوری که باید رعایت شود نمیشود، بلکه در بعضی از مساجد اصلاً امام جماعت از اهل علم نمیباشد و حتی آگاهی به احکام ابتدایی را هم ندارد.»

و جوب انفاق بر بعضی از نزدیکان و اباحه احیای زمین موات و وجوب عادل بودن حاکم. (محد باقر صدر، المعالم الجدیدة للاصول، ص ۱۰۰). (۵) ابوبکر بن مسعود کاسانی، کتاب بدائع الصنائع فی ترتیب الشرائع، ج ۱، ص ۲۶۶. (۶) محمدجواد بن محمد حسینی عاملی، مفتاح الکرامة فی شرح قواعد العلامة، ج ۲، ص ۱۰۳. (۷) طبق نظر مراجع عظام حضرات آیات: امام، اراکی، فاضل، گلپایگانی، صافی، خویی، تبریزی، وحید، سیستانی: هر فرسخ شرعی = حدود ۵/۵ کیلومتر است. (۸) ابوبکر بن مسعود کاسانی، کتاب بدائع الصنائع فی ترتیب الشرائع، ج ۱، ص ۲۶۰. (۹) زوال در اصطلاح فقهی متمایل شدن آفتاب از وسط آسمان به سمت مغرب را گویند. (۱۰) الزبدة الفقهیة فی شرح الروضة البهیة، ج ۳، ص ۲۷۰، پاورقی شماره ۷. (۱۱) همان، ص ۲۷۱.

(۱۲) به قول مشهور، وقت فضیلت نماز ظهر و نیز وقت نماز جمعه از اول زوال تا رسیدن سایه شاخص به اندازه آن است. (۱۳) الزبدة الفقهیة فی شرح الروضة البهیة، ج ۳، ص ۲۷۰، پاورقی شماره ۷. (۱۴) الشیخ محمد علی الاراکی، المسائل الواضحة، ج ۱، مسأله ۱۴۸۷. (۱۵) وهبه مصطفی زحیلی، الفقه الاسلامی وادلتها، ج ۲، ص ۲۷۳. (۱۶) محمد بن ادریس شافعی، الام، ج ۱، ص ۲۷۲-۲۷۳. (۱۷) ابوبکر بن مسعود کاسانی، کتاب بدائع الصنائع فی ترتیب الشرائع، ج ۱، ص ۲۶۳. (۱۸) محمد بن احمد شمس‌الائمه سرخسی، کتاب المیسوط، ج ۲، ص ۲۹-۳۰، ابن ادریس حلی، کتاب السرائر الحاوی لتحریر الفتاوی، ج ۱، ص ۲۹۱. (۱۹) توضیح المسائل مراجع، مطابق با فتاوی دوازده نفر از مراجع معظم تقلید، ج ۱، ص ۸۷۲-۸۷۳، گردآوری محمدحسن بن ی هاشمی (۲۰) خمینی، قم: دفتر انتشارات اسلامی، ۱۳۷۸ ش، الوسیله روح‌الله خمینی، رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران، ج ۱، ص ۲۰۹، تحریر الوسیله. (۲۱) محمد بن ادریس شافعی، الام، ج ۱، ص ۲۲۳، عبدالکریم بن محمد رافعی قزوینی، فتح‌العزیز شرح‌الوجیز، ج ۷، ص ۳۵۳.

ها پیش از زوال نیز مطرح شده است. (۲۱) **سخنی با خوانندگان:** خوانندگان عزیز توجه داشته باشند که هر کس موظف است مطابق فتوای مرجع تقلید خود عمل کند، بنابر این به توضیح المسائل مرجع خود رجوع کنید و احکام نماز جمعه را مطالعه فرمایید. و این نکته را هم فراموش نکنید که اگر کسی در نماز جمعه شرکت نکرد لازم

نیست منتظر بماند تا نماز جمعه تمام گردد و نماز خود را بخواند؛ بلکه این یک حرف باطل است و در میان مردم شهرت پیدا کرده است و هیچ مدرک شرعی ندارد. **سخنی با امامان جمعه:**

امامان جمعه موظف هستند طوری نماز جمعه را بر پا بدارند تا همه مردم بتوانند شرکت نمایند، چون همه مقلد مرجع تقلید شما نیستند و بر فرض خود شما مجتهد باشید باز هم مردم مقلد شما نیستند! به طور مثال اگر مرجع شما خواندن خطبه‌ها را پیش از وقت اجازه بدهد، شما پیش از وقت نخوانید، چون بیشتر مراجع اجازه نمیدهند و در آن صورت نماز را دارای اشکال میدانند. اما مرجع شما جواز گفته است پس هیچ اشکالی ندارد اگر مخالف نظر مرجع خود عمل نمودید.

منابع: (۱) ابن رشد حفید، بدایه المجتهد و نهایه المقتصد. (۲) فرزند مؤسس حوزه علمیه قم مرجع فقیه و استاد علما حضرت آیت الله العظمی آقا شیخ عبد‌الکریم حائری یزدی (ره). (۳) واجب تعیینی واجبی است که نمی‌توان کار دیگری را جایگزین آن ساخت مثل نمازهای یومیه. (۴) حکم تکلیفی، در برابر حکم وضعی عبارت است از حکمی شرعی که مستقیم به فعل مکلف تعلق می‌گیرد؛ و وظیفه او را در ابعاد مختلف زندگی، اعم از شخصی، عبادی، خانوادگی، اقتصادی و سیاسی مشخص می‌سازد، مانند حرمت نوشیدن شراب، و جوب نماز،

دو هفتم شاخص شود که تقریباً دو ساعت می‌شود میدانند، از جمله آیات عظام امام خمینی (ره) و فاضل لنکرانی (ره). پایان وقت اقامه نماز جمعه به نظر اهل سنت، انتهای وقت اختصاصی نماز ظهر است (۱۵). این شرط نیز در بعضی از نمازهای جمعه شیعه افغانستان رعایت نمیشود. **۴. امام جماعت:**

امام جماعت دارای شرایط امامت باشد، که ۲. برپایی نماز جمعه اختیاری است، ولی بعد از برپایی آن شرکت در نماز جمعه واجب است. مرحوم آیت الله العظمی سید ابوالقاسم خوئی (ره) به این قول قایل بودند. ۳. برپایی نماز جمعه و شرکت در آن هر دو اختیاری است، اما اگر کسی شرکت کرد نماز ظهر از او ساقط است. مراجع فعلی اکثر قایل به همین قول میباشند. ۴. در اقامه نماز جمعه مجتهد مخیر است نه غیر او. (در این صورت اگر مجتهد اقامه کرد، شرکت در نماز جمعه لازم است). ۵. واجب است برپایی نماز جمعه بر فقیه و بر غیر او حرام است. (بنابر این قول امامان جمعه باید مجتهد باشند). ۶. نماز جمعه در زمان غیبت با فراهم بودن شرایطش واجب تعیینی (۳) است. مرحوم آیت الله العظمی صادقی تهرانی (ره) قایل به این قول بودند. ۷. نماز جمعه کلاً حرام است و مشروعیت ندارد. (حرمت تکلیفی دارد) (۴).

شرایط نماز: ۱. حد اقل افراد برای تشکیل نماز جمعه: مشهور بین فقهای شیعه ۵ نفر معتبر است که از جمله آن امام جماعت نیز محسوب میشود. فقهای حنفی حد اقل سه نفر به علاوه امام جماعت را شرط میدانند. (۵) به نظر فقهای شیعه، حضور این تعداد تنها در ابتدای انعقاد نماز جمعه لازم است. (۶) **۲. فاصله مکانی بین نمازهای جمعه:**

فقهای شیعه و بیشتر فقهای اهل سنت فاصله مکانی را بین نمازهای جمعه در یک شهر شرط نموده‌اند. فقهای شیعه فاصله مکانی بین نمازهای جمعه را در یک فرسخ میدانند (۷). در بین اهل سنت مساله اختلافی است، بعضی از حنفی‌ها فاصله مکانی را شرط نمیدانند (۸). در افغانستان بعضی از نمازهای جمعه شیعه از لحاظ فاصله داشتن به حد یک فرسخ مشکل دارند. **۳. وقت نماز جمعه:**

نماز جمعه مدت و زمان خاصی دارد که باید در همان مدت و زمان نماز جمعه خوانده شود. بنابر قول مشهور اول وقت نماز جمعه زوال آفتاب است (۹) (۱۰)؛ و آخر وقت آن بنابر قول اکثر بلکه مشهور آن است که سایه هر چیزی مثل خود آن چیز گردد. (۱۱) (۱۲). به عبارت دیگر اول وقت نماز جمعه همان وقتی است که اذان ظهر داده میشود. بعضی از فقها (۱۳) از جمله مرجع فقیه آیت الله العظمی اراکی (ره) (۱۴) اول وقت نماز جمعه را تا آخر آن یک ساعت دانسته‌اند. عده‌ی وقت نماز جمعه را از اول زوال شمس تا اینکه سایه شاخص به اندازه دو قدم انسان معمولی شود یا اینکه سایه شاخص

خداوند متعال در بسیاری از آیات قرآن تصریح نموده است که در اجتماع باید روابطی نیکو داشته باشیم. غیبت کردن، گمان بد نمودن، تجسس در خصوصیات شخصی مردم، بد گفتن، متکبر بودن، فساد نمودن، تکیه نمودن به قوم و امثال آنها که به استحکام و روابط اصیل اجتماعی ضرر می‌رساند، به طور دقیق در قرآن کریم ممنوع شده است. اجتماعی که قرآن به آن نظر دارد سراسر نظم، الفت، محبت، برادری، گذشت، احسان، عدالت و همکاری است، چنانچه اجتماع مسلمین صدر اسلام نمونه و فرآورده همین دستورات بود. خداوند در بسیاری از مواضع قرآن به این مساله تاکید کرده است: **سوره حجرات آیه ۱۱:** «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَسْخَرُوا مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَلَا مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَرِهُوا خَيْرًا مِنْهُمْ وَلَا نِسَاءً مِنْ نِسَاءِ عَسَىٰ أَنْ يَكُنَّ خَيْرًا مِنْهُمْ وَلَا تَلْمِزُوا أَنْفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَزُوا بِاللُّغَابِ بِسَبِّ الْأَسْمَاءِ فَسَوْفَ يُعَذِّبُ الَّذِينَ فِي الْأِيْمَانِ وَ مَنْ لَمْ يَتُبْ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ». ای کسانی که ایمان آورده‌اید، هرگز گروهی (از مردان شما)

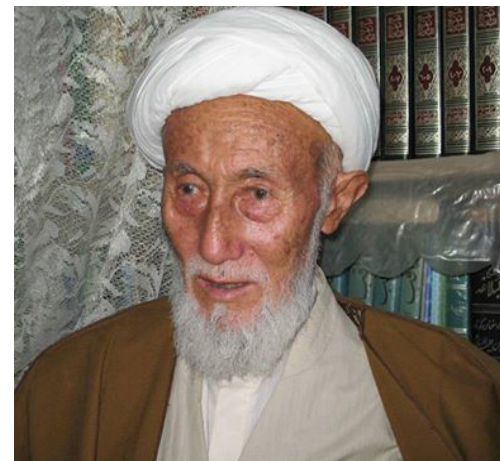
تباهی ندارند، و سرانجام (نیک) از آن پرهیزگاران است. سوره نحل آیه ۹۰: «إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ». به یقین خداوند به عدالت (فردی و عائلی و اجتماعی) و نیکی کردن و ادای حقوق خویشاوند (خود و خویشاوند معصوم پیامبر) فرمان می‌دهد، و از گناهان بسیار زشت و عمل‌های ناپسند و تعدی و تجاوز بازمی‌دارد. شما را پند می‌دهد، باشد که تذکر یابید. سوره نساء آیه ۵۸: «إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا وَإِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ أَنْ تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ إِنَّ اللَّهَ نِعْمًا يَعِظُكُمْ بِهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ سَمِيعًا بَصِيرًا». همانا خداوند به شما فرمان می‌دهد که امانت‌ها را به صاحبانش رد کنید (واجبات را به خدا و حقوق مردم را به مردم)، و چون میان مردم داور می‌نمایید (در مورد نزاع یا درباره اشخاص و حوادث) عادلانه داور می‌کنید. حقا که خداوند شما را به نیکو اندرزی موعظه می‌کند، همانا خداوند همواره شنوا و بیناست.

روابط اجتماعی در قرآن

امان الله محمدی

گروه دیگر را مسخره نکند شاید آن گروه (مسخره شدگان) بهتر از آنان باشند، و نه زنانی زنان دیگر را، شاید آن گروه بهتر از آنان باشند، و از یکدیگر عیب جویی نکنید، و همدیگر را به لقب‌های زشت مخوانید بد نامگذاری است (یاد کردن مؤمن به) فسق پس از ایمان (مؤمن را به نام مرتکب گناهان خواندن) ، و آنان که توبه نکنند آنها را ستمکارند. سوره قصص آیه ۸۳: «تِلْكَ الْأَمْثَالُ لِنَجَلِهَا لِلَّذِينَ لَا يُرِيدُونَ عُلُوًّا فِي الْأَرْضِ وَلَا فَسَادًا وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ». آن خانه برتر و والای آخرت را از آن کسانی قرار می‌دهیم که در روی زمین اراده برتری و تسلط (بر دیگران) و فساد و

آیت الله خادم حسین فاضل ورسی (ره)

حضرت آیت الله خادم حسین فاضل ورسی در سال ۱۳۰۸ در ولسوالی ورس از توابع ولایت بامیان افغانستان دیده به دنیای خاکس گشود و در خانواده متدین و روحانی رشد یافت. از آنجای که علاقه وافر به تحصیل علوم اسلامی داشت، از سال ۱۳۲۱ شمسی شروع به تحصیل علوم حوزوی نمود. دروس ابتدائی را در نزد پدرش علی جان کربلایی فرا گرفت و سپس بیشتر کتب رایج در حوزه را نزد اساتید دیگری از جمله جناب شیخ ابراهیم ورسی، آیت الله شیخ موسی کلانی بکه و لنگی، آیت الله سید محمد حسن رئیس بکه و لنگی، آیت الله حاج آخوند کوه بیرونی و عالم شهیر و ادیب کامل جناب شیخ محمد زکی در حوزات علمیه ورس، بهسود و بکه و لنگ در افغانستان تلمذ نمود و در سال ۱۳۳۵ جهت ادامه تحصیل عازم

عراق گردید. با این که بیشتر کتب حوزوی در سطوح متوسطه و عالییه را در حوزات علمیه افغانستان خوانده بود، درحوزه علمیه نجف اشرف دوباره شروع نمود و درس رسائل را از محضر آیت الله سیستانی و آیت الله شیخ کاظم ترک بهره برد، درس مکاسب را خدمت آیت الله شیخ مجتبی لنگرانی شاگردی کرد، منظومه حکیم سبزواری را از حوزه درس آیت الله شیخ مسلم ملکوتی استفاده نمودند و کفایه الاصول را در محضر آیت الله صدرای باد کوبه ای و آیت الله میرزاعلی فلسفی فرا گرفتند و شرح تجرید را در درس آیت الله سید اسد الله مدنی شرکت جستند. بعد از پایان سطوح عالییه، چند سالی در درس خارج فقه و اصول آیات عظام آقایان خوئی و سید باقر صدر و شیخ جواد تبریزی حضور یافتند و تقریرات درس این اساتید برجسته را بطور بسیار زیبا و شیوا به قید قلم در آورده اند که فعلا موجود است. پس از تقریباً هشت سال تحصیل در حوزه علمیه نجف اشرف، آیت الله فاضل به وطنش افغانستان باز گشتند. در زادگاهش (ورس) حوزه علمیه تشکیل دادند و مدت پانزده سال از صرف و نحو تا جلدین کفایه الاصول را (که سطوح عالییه در علوم حوزوی است) تدریس نمودند و درضمن به تبلیغ احکام و قوانین و معارف اسلامی و خدمات اجتماعی و رفق و وفق امور اجتماعی و حل نزاع های مردمی پرداختند. دعاوی و اختلافات و نزاع های دامنه داری که سال ها در بین مردم

منطقه وجود داشته و حکومت، ارباب ها، ریش سفیدان و سایر دستگاه های ذی صلاح از حل آن عاجز آمده اند، با خیر اندیشی و نفوذ معنوی آیت الله فاضل بطور عادلانه که طرفین دعوا راضی می گردیدند حل و فصل می شد. پس از کودتای هفت ثور که خلقی ها روی کار آمد و علمای طراز اول از سوی رژیم تحت تعقیب مرگ بار قرار گرفتند و بسیاری از علما و اراکین گرفتار و سر به نیست شدند، آیت الله فاضل موفق شد که به جمهوری اسلامی ایران مهاجرت کنند و از آن زمان تا کنون در حوزه علمیه مشهد مقدس به تحقیق و تألیف و پژوهش مشغول اند. حضرت آیت الله فاضل به لحاظ علمی یکی از چهره ها و استوانه های بزرگ علمی جامعه ما هستند و در رشته های فقه، اصول، تفسیر، کلام، منطق و ادبیات عرب تخصص دارند و از فقیه عالی مقام حضرت آیت الله العظمی مرحوم سید عبدالله شیرازی اجازه نقل حدیث دارند. آثار قلمی زیادی در موضوعات گوناگون اخلاقی، قرآنی، تاریخی، منطقی، ادبی و غیره به دست توانای این محقق اندیشمند و پژوهشگر پیشکسوت و سخت کوش خلق گردیده است که بعضی به چاپ رسیده و بعضی غیر مطبوع می باشد.

آثار چاپ شده ایشان:

- ۱- رموز تربیت و تکامل از نظر عقل و اسلام، ج ۱، چاپ نجف اشرف.
- ۲- العاشورا یا بزرگ ترین حادثه سال ۶۱ هجری،

چاپ اول و دوم ایران، مشهد مقدس.

- ۳- الحوادث المفجعه، چاپ ایران، مشهد مقدس.
- ۴- ذخائر العقبی یا تاریخ زندگانی فاطمه زهرا و زینب کبری (سلام الله علیهما)، چاپ ایران، مشهد مقدس.
- ۵- سیاسة السبطين، چاپ ایران، مشهد مقدس.
- ۶- مباحث منطقیه (شرح حاشیه ملا عبد الله)، چاپ ایران، مشهد مقدس.
- ۷- مبانی تفکر اسلام و مسیحیت، چاپ افغانستان، کابل.
- ۸- ندای وحدت آفرین قرآن، به صورت مقالات، چاپ شده در هفته نامه حزب وحدت اسلامی افغانستان، ایران، قم.

آثار چاپ نشده:

- ۱- فوا ئد ورسیه (شرح سیوطی)، ج ۱.
- ۲- فوا ئد ورسیه (شرح سیوطی)، ج ۲.
- ۳- فوا ئد ورسیه (شرح سیوطی)، ج ۳.
- ۴- رموز تربیت و تکامل از نظر عقل و اسلام، ج ۲.
- ۵- رموز تربیت و تکامل از نظر عقل و اسلام، ج ۳.
- ۶- رموز تربیت و تکامل از نظر عقل و اسلام، ج ۴.
- ۷- خلاصه الاثر یا تاریخ زندگانی امام موسی بن جعفر (ع).
- ۸- مکتب جاوید یا اسلام پاسخ گوی نیاز های بشر.
- ۹- بانوان برگزیده عالم.
- ۱۰- علی (علیه السلام) میزان الحق.
- ۱۱- وهابیت خطری برای اسلام.
- ۱۲- شیعه از دیدگاه علمای اهل سنت (در دست تألیف).

خواب، سخن و سکوت

قسمت دوم / حجت الاسلام و المسلمین سید مرتضی حجت

روانشناسی اسلامی

زبان چو در سخن آید گرش نداری پاس
هزار گونه حکایت به هم فرو بندد
ادیب و عاقل و دانا کسی بود که سخن
به فکر گوید و کم گوید و نکو گوید

نکته ای حائز اهمیت برای مبلغین دین:

ظهور اسلام سرآغازی بود برای ایجاد دگرگونی وسیع در امر سخنوری، زیرا رسول خدا (ص) خطابه را وسیله ای ساخت برای تبلیغ دین حنیف، و در تمام دورانی که در مکه بود، در انجمنها و بازارها آیات قرآن را تبلیغ می کرد، و در این ضمن برای مردم خطبه می خواند، و وجدان خفته شان را بیدار می ساخت. در روزگار ائمه معصومین ع، علاوه بر خطبه های جمعه و عیدین و موسم حج، به هر مناسبتی نیز خطبه ای ایراد می شد، و از هر موقعیتی برای سخنرانی سود می جستند. جاحظ می گوید: علی بن ابی طالب کرم الله وجهه، پس از رسول خدا از همگان فصیحتر و دانشمندتر و زاهدتر بود، و در مورد حق سخنگویی، و پس از پیغمبر، امام خطبای عرب بطور مطلق به شمار می رود. البیان و التبیان ج ۱ جرجی زیدان می گوید: مشهورترین خطیب صدر اسلام امام علی بن ابی طالب است. تاریخ آداب اللغة العربیه ج ۱ ص ۱۸۸ شیخ محمد عبده گوید: در میان دانشمندان و سخنشناسان زبان و ادبیات عربی کسی نیست که نگوید: کلام امام علی بن ابی طالب، پس از کلام خدای متعال و پیغمبرش (ص) شریفترین و برترین سخن و سرشارترین کلام از لحاظ مواد، و دسارای بهترین شیوه است و بیشترین معانی و محتوای باجلال و شکوه را در بر دارد. مقدمه نهج البلاغه علی (ع) خود در این باره می گوید: زمام سخن در دست ما است، ریشه های درخت تناور سخنوری در زمین ذهن ما جای گرفته شاخه هایش بر سر ما سایه افکنده است. (نهج البلاغه)

سخناتان موجب هشدار و موعظه برای دیگران باشد.

۲۹. سعی کنید سخنان شما، یاد خدا را در دل شنوندگان زنده کند و نیز سخنان خود را با نام خدا آغاز کنید.
۳۰. از کلمات محترمانه بهره بگیرید. (عرض می کنم، خواهش می کنم، اختیار دارید و ضمیرهای جمع مانند: شما، ایشان و...) ۳۱. حتی المقدور از سخنی که بار منفی دارد، خودداری کنید. (جملات تنفرآمیز، یأس آور، حاکی از شکایت و گله، انتقاد آمیز و سرزنش زا) ۳۲. در غیر موارد لازم، از تکرار اظهارات خود پرهیزید و در صورت نیاز، حرفتان را با بیانی رساتر تکرار کنید.
۳۳. سعی کنید از جملات امری کمتر استفاده کنید و از زیاد بکاربردن ضمیر «من» پرهیزید.
۳۴. از آمیختن سخنان خود با اغراق و قسم زیاد خودداری کنید. در صورت نیاز، همراه با دلیل و برهان سخن گوید. ۳۵. از بکارگیری کلمات و عبارات غیرمأنوس و ثقیل پرهیزید.
۳۶. سزاوار است سخنان شما، همیشه همراه با نقل کلام بزرگان دین و حکمت و حاوی نکات پندآموز باشد تا به رشد مخاطبان منجر شود.
۳۷. دستور زبان فارسی را به خوبی فراگیرید و از بکار بردن الفاظ غریبی پرهیزید.
۳۸. در استفاده از کلمات با معانی مشترک، فهم شنونده را در نظر داشته باشید.
۳۹. تکیه کلامهای زاید را با تمرین از سخناتان حذف کنید. (بله - راستش - خوب - و...) ۴۰. از پرخاشگری پرهیزید و با سخن نرم با دیگران گفتگو کنید.
۴۱. پیوسته در نظر داشته باشید که سخنان شما، حاکی از شخصیت و میزان عقل شماست. «اللسان میزان الانسان»

سعدی چنین سروده است:

مورد اموری که به شما مربوط نیست، حرفی نزنید.

۹. هرگز به گناه تکلم نکنید. (دروغ، غیبت، تهمت، تمسخر، شایعه، افشای سر، هتک حرمت، عیب جویی، دشنام، تحقیر، سخنان نیش دار و اختلاف افکنی)
۱۰. در وقت خشم و هیجان، در امور مهم سخن نگوئید.
۱۱. هرگز الفاظ و جملات زشت و ناپسند بر زبان جاری نکنید.
۱۲. در سخن گفتن حیا را رعایت کنید.
۱۳. سطح درک مخاطبان را رعایت کنید.
۱۴. در بین صحبت دیگران، حرف نزنید. (شنونده خوبی باشید.)
۱۵. بکوشید تا سخنان شما همراه با تشویق دیگران باشد.
۱۶. با سخنان خود، خوبی ها را به اطرافیان تلقین کنید.
۱۷. نکات مثبت شخصیت افراد را یادآوری کنید.
۱۸. در نقل لطیفه ها و سخنان خنده دار افراط نکنید و اگر قصد شوخی دارید، مخاطب را از جدی بودن سخن خود آگاه کنید.
۱۹. بهتر است در وقت صحبت، چهره ای متبسم داشته باشید.
۲۰. بهتر است در بیان نقاط ضعف دیگران از کنایه استفاده کنید.
۲۱. هیچگاه بی دلیل کسی را با حرفهایتان نترسانید.
۲۲. در محاورات، فرهنگ مخاطبین خود را در نظر بگیرید.
۲۳. صادقانه و از روی محبت صحبت کنید.
۲۴. در وقت سخن گفتن، به حرکات فک و لب خود دقت کنید.
۲۵. حرکت دست و حالات چهره خود را با سخنانتان هماهنگ کنید.
۲۶. وقتی با افراد بزرگتر از خود سخن می گوید، صدای خود را از صدای آنان بالاتر نبرید.
۲۷. اشتیاق و آمادگی شنوندگان را برای شنیدن سخنانتان در نظر بگیرید.
۲۸. شایسته است بدون آن که اظهار بزرگی کنید،

خلاصه ای از تاریخ زیارت سخی (ع)

تاریخ

در دامنه کوه علی آباد (کارته سخی) در غرب کابل زیارتگاه مجللی وجود دارد که به نام سخی (امام علی علیه السلام) ساخته شده و مردم همه روزه به زیارت آن می روند. بر روی دیوار این زیارتگاه کتیبه ای به چشم می خورد که خلاصه مضمون آن چنین است: «احمد شاه درانی در سال ۱۱۸۰ ق خرقه مبارک پیامبر اعظم (ص) را از فیض آباد مرکز ولایت بدخشان به طرف قندهار انتقال داد، زمانی که به کابل رسید، خرقه مبارک را جهت زیارت اهالی کابل به مدت هشت ماه در همین محل گذاشت. حاملان خرقه مبارک سه شب متوالی خواب دیدند که حضرت امیر المؤمنین علی (ع) آمد و شمشیر خود را بالای سنگی که عقب زیارتگاه قرار دارد، گذاشت و سپس با جمعی از مؤمنان نماز خواند و به آنان توصیه کرد که در اینجا به نام من بقیعه ای بسازید. روز بعد حاملان خرقه مبارک دیدند که همان سنگ از عظمت و هیبت ذوالفقار امیر المؤمنین (ع) شکافته است. این سنگ اکنون به نام سنگ ذوالفقار خوانده میشود. نخستین عمارت آن به دست احمد شاه درانی ساخته شد که اکنون به نام زیارت سخی شاه اولیا معروف است» (بختیاری، ص ۳۸۰ و ۳۸۱). آن خرقه امروزه در قندهار در زیارتگاهی به نام خرقه مبارک نگهداری می شود. (نک، بختیاری، ص ۳۸۱). این زیارتگاه در اوایل، دارای یک گنبد بود که مادر امان الله خان، «حیات بیگم» گنبد دیگری کنار گنبد اولی ساخت سپس زعیم فقید شیعیان افغانستان آیت الله العظمی «میرسید علی احمد حجت» گنبد دیگری ساختند. بعد از ایشان زیر نظر بیت حضرت آیت الله العظمی حجت (ره) این زیارتگاه با کمک مالی حاجی صاحب صالح نظری بازسازی و توسعه یافت و حالا دارای شش گنبد، یک چله خانه، یک دیگ سنگی و سه دروازه ورودی و دارای نمایی زیبا میباشد. زمین این قبرستان توسط فردی به نام «بهسود» خریداری و وقف زیارت سخی شد. آیت الله العظمی حجت (ره) در سال ۱۳۴۳ خورشید، مسجدی را در جنوب روضه سخی بنام مسجد علی (ع) بنا کرد و برای برگزاری مراسم بر افراشتن پرچمی بنام علم حضرت علی (ع) اقداماتی بسیاری انجام داد و به این مراسم رونق زیادی بخشید. برنامه های برگزاری مراسم بلندن نمودن پرچم سخی از زمان حیات مرحوم آیت الله حجت (ره) و پس از وفات ایشان، مربوط به بیت مرحوم آیت الله العظمی حجت بوده، حتی در زمان حاکمیت طالبان که با برگزاری مراسم نوروز مخالفت ورزیدند، بزرگانی چون؛ آیت الله تقدسی، حجج اسلام سید نواب حیدری، سید عبدالله ذکی و تلاش فراوانی نمودند که با محوریت بیت مرحوم آیت الله حجت (ره) مراسم بلند نمودن علم مدیریت می گردید و سالیان متمادی تا سال ۱۳۹۱ خورشیدی برنامه های نخستین روز ماه حمل توسط بیت آیت الله حجت مدیریت و شهروندان کابل نیز با احترام به مرحوم آیت الله حجت بزرگ و خانواده آن فقیه عالی مقام داشتند، از برنامه ها و شیوه مدیریت شان استقبال می نمودند. از آنجایی که مرحوم آیت الله حجت (ره) مصدر خدمات فراوان دینی در این کشور گردیده اند، مورد احترام مردم افغانستان، مخصوصاً تشیع این کشور بوده و و خودشان را مدیون

خدمات و تلاش های شخصیت کم نظیر دینی و علمی عصر کنونی افغانستان دانسته و گذشته از آن بسیاری علمای شیعه مستقیم و یا با واسطه شاگردان ایشان بودند و همین طور بعضی از علمای اهل سنت نیز از محضر این عالم بزرگوار کسب فیض نمودند و لذا مورد احترام آحاد مردم افغانستان، مخصوصاً جامعه روحانیت می باشد. حضرت آیت الله حجت (ره) با برداشتن تکیه و آزادی مذهب تشیع در کشور و شناساندن چهره واقعی اهل تشیع (پیروان اهل بیت (ع)) برای برادران اهل سنت که سالیان متمادی حکام مستبد گذشته و گماشتگان مستعمران انگلیسی اختلافات مذهبی را میان پیروان مذاهب اسلامی دامن می زدند، ملاهای متعصب به کشتن شیعیان فتوا می دادند و عبد الرحمان خان نیز از همین گونه فتواها استفاده می کرد، به هزاره جات لشکر کشی می کرد و آنها را بعنوان کافر می کشتند. قطعاً کار ساده ای نبود ولی ایشان از طریق راه انداختن مباحثات علمی و استدلال علما را قانع ساخت و به گفته ای شهید ابراهیم مجددی: ما از آقای حجت تشکری می کنیم که تشیع واقعی را به ما معرفی و باعث وحدت میان پیروان تشیع و تسنن گردید. بنا براین یکی از فعالیت های موثر و مهم حضرت آیت الله حجت (ره) تحکیم اخوت بین پیروان مذاهب اسلامی بودو در یکی از سخنرانی های خویش که به اتحاد و اتفاق مسلمانان تاکید داشت و این شعر را می خواند:

گر چه مذهب مختلف شد
 هیچ کس بیگانه نیست
 باغبان را در چمن
 هر گل به رنگ دیگر است

بخاطر محبوبیت مرحوم حضرت آیت الله حجت (ره) در میان پیروان مذاهب اسلامی و اقوام مختلف، به همین جهت مومنین به فرزندان ایشان نیز احترام می گذارند و در برنامه ریزی مراسم نوروز نیز باور مندند که طبق سنوالت گذشته صورت گیرد، اما از آنجاییکه مراسم تجلیل از سال نو با حضور گسترده مردم رو برو هست و بسیاری از چهره های سیاسی تلاش دارند تا با استفاده از این فرصت در قبال حریفان خویش اعلام موضع نمایند.

منابع: مقالات و مصاحبه های آقایان عادل، سید یوسف، سعید طاوسی مسرور با مقداری تصرف.

**حضرت آیت الله العظمی حجت (ره)
 در زیارت سخی به مناسبت
 برافراشتن بیرق مولا علی (ع) در روز نوروز**

**حضرت آیت الله العظمی حجت (ره) در
 حال ساختن گنبد زیارت سخی**